

Sharopova Lola Ro`zimurodovna
Mustaqil izlanuvchi, Buxoro muhandislik-texnologiya instituti

NAMLAB-ISITIB ISHLOV BERISH ISHCHI ORGANIGA QO‘YILADIGAN TALABLAR VA UNING ISHLASH PRINSIPI

ANNOTATSIYA: Mamlakatimiz iqtisodiyotida tub o‘zgarishlar amalga oshirilishi, asosan yengil sanoat yo‘nalishida raqobatbardosh mahsulot ishlab chiqarish, mamlakat eksport salohiyati kengayayotganligi, ishlab chiqarishning har bir sohasi oldiga yangi vazifalarni qo‘ydi. Jumladan, tikuvchilik sanoatini rivojlantirish, xalqimizni yuqori sifatli, chiroyli va hamyonbop kiyimlar bilan ta‘minlash yengil sanoat xodimlari oldida turgan muhim vazifalardandir. Bu vazifalarni bajarish uchun tikuvchilik mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmini oshirish, ularning sifatini yaxshilash, yangi samarali texnikaga ega bo‘lgan korxonalarni yaratish kerak bo‘ladi. Hozirgi paytda Vatanimiz tikuvchilik korxonalari fan-texnikaning oxirgi yutuqlari asosida ishlab chiqarilgan jihozlar bilan to‘ldirilmoqda.

Kalit so‘zlar: Dazmol, dazmol tagliklari, dazmol yostiqlar, polimer tolali materiallar.

ANNOTATION: The implementation of fundamental changes in the economy of our country, the production of competitive products mainly in the direction of light industry, the expansion of the country's export potential, have set new tasks for each field of production. In particular, the development of the sewing industry, providing our people with high-quality, beautiful and affordable clothes is one of the important tasks facing light industry workers. In order to fulfill these tasks, it is necessary to increase the volume of production of sewing products, improve their quality, and create enterprises with new efficient equipment. At present, sewing enterprises of our country are filled with equipment produced on the basis of the latest scientific and technical achievements.

Key words: Iron, iron base, iron pillow, polymer fiber materials.

Kirish. So‘nggi yillarda Respublikada yengil sanoatning to‘qimachilik, tikuv-trikotaj, charm-poyabzal va mo‘ynachilik tarmoqlarini rivojlantirish, ishlab chiqarilayotgan tayyor mahsulotlarning turlari va assortimentini kengaytirish, shuningdek, tarmoq korxonalarining investitsiya va eksport faoliyatini har tomonlama qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha kompleks choratadbirlar amalga oshirilmoqda. Yengil sanoatning jadal va barqaror rivojlanishini ta‘minlash, mahalliy xomashyoni chuqur qayta ishlash orqali birinchi navbatda tashqi bozorlarda raqobatbardosh bo‘lgan yuqori qo‘shilgan qiymatga ega to‘qimachilik, tikuv-trikotaj, charm-poyabzal va mo‘ynachilik mahsulotlari ishlab chiqarishga katta e‘tibor qaratilgan.

TADQIQOT MATERIALLARI

Tikuvchilik mahsulotlari ishlab chiqarishda nam-issiqlik bilan ishlov berishning uch turi ishlatiladi: dazmollash, presslash va bug‘lash. Dazmolning ish qismini namlangan yarimfabrikat ustida 14700 Pa gacha bosim bilan birin-ketin surib nam-issiqlik bilan ishlov berish dazmollash deb ataladi. Dazmollash uchun qo‘l dazmollari va mexanizatsiyalashgan dazmollar, dazmol stollari ishlatiladi. Dazmolning ishlash printsipi shundaki, kiyimlarning ma‘lum bir joyida isitiladi va temirning o‘z bosimi ostida to‘g‘rilanadi. Dazmollash polimer tolali materiallarda mavjud bo‘lgan molekulalarning uzun zanjirlari orasidagi aloqalarni zaiflashtiradi. Dazmol plitasining issiqligi va og‘irligi tolalarni cho‘zadi va mato soviganida yangi shaklini saqlab qoladi.

Ba'zi materiallar, masalan, paxta, molekulalararo aloqalarni zaiflashtirish uchun suvdan foydalanishni talab qiladi. Kiyim detallarida nam-issiqlik bilan ishlov berishning mohiyati shundan iboratki, issiqlik va namlik ta'sirida mato tolalari plastiklashadi va odatdagidan yuqori elastik holatga o'tadi, buning natijasida ularni uzaytirish, qisqartirish va yupqalash mumkin. Kerakli hajmli shakl berish mumkin. Kiyim detallarida nam- issiqlik bilan ishlov berish matoni namlash va uni dazmol yoki dazmollash presslari bilan isitish orqali amalga oshiriladi. Kiyim detallarida nam-issiqlik bilan ishlov berish operatsiyalarining quyidagi turlari mavjud: kiyim choklarini dazmollash , qismlarni tikish va tortish, chiziqlarni siqib chiqarish, qismlarning chetlarini egish. Kiyim detallarida nam-issiqlik bilan ishlov berishda dazmol tagliklari tikuvchi uchun ajralmas vositadir. Ular ko'plab nam issiqlik bilan ishlov berish operatsiyalarida qo'llaniladi. Dazmol bilan tikuvlarni dazmollash va dazmollash operatsiyalari maxsus yostiqlar va yostiqlarda amalga oshiriladi. Yostiqlar, ayniqsa, mahsulot detallarini shakllantirish bo'yicha aniq ishlarni bajaradigan tashqi kiyim tikuvchining ishida muhim ahamiyatga ega. Afsuski, yostiqsiz faqat maxsus dazmollash pressi bu qismlarga shakl berishi mumkin. Agar choklarda yostiqsiz nam-issiqlik bilan ishlov berilsa, u tikuvchi yaratishi kerak bo'lgan kerakli bo'rtiqchalar bilan emas, balki stol shaklini oladi. Ushbu dazmollash moslamalari uchun asosiy shart: yostiqlar soddalashtirilgan va juda zich to'ldirilgan bo'lishi kerak. To'ldirish mato parchalari yoki kichik yog'och talashlari bilan amalga oshirilsa bo'ladi. Overlok qoldiqlari dazmol yostiqlari uchun ideal. Albatta, bug'lash jarayonida yuqori haroratga bardosh beradigan va ortiqcha namlikni o'zlashtiradigan tabiiy materiallardan tayyorlangan plombalardan foydalanish yaxshiroqdir.

Qattiq material sifatida boncuk yoki qo'pol kaliko ishlatiladi, ammo har qanday zich va bardoshli mato to'kilmaydigan yoki konveks to'quvga ega bo'lmagan ochiq rangli mato bo'lishi maqsadga muvofiq.

Eng ko'p ishlatiladigan ikki turdagi dazmol tagliklari - tasvirlar va cho'zinchoq.

"Katta" oval yostiqlarning qopqog'ining o'lchami taxminan 30 dan 22 sm gacha, "kichik" cho'zinchoq (yenglar uchun) esa 30 dan 11 sm gacha.

Umumiy e'tirof etilgan "klassik" tasvirlar va cho'zinchoq yostiqlarga qo'shimcha ravishda, tashqi kiyimlarni tikishda boshqa shakldagi dazmollash yostiqlari, shuningdek dazmollash yostiqlari ishlatiladi. Ammo ular torroq maqsadga ega va shuning uchun ular asosan atelyelarda yoki fabrikalarda qo'llaniladi.

Misol uchun, erkaklar ko'ylagining yoqasini dazmollash uchun yog'och blok yoki ayollar korsetining ko'kragini dazmollash uchun yostiq uy ustaxonasida kamdan-kam uchraydi. Shunisi e'tiborga loyiqki, har bir usta o'zi ishlashi uchun qulay bo'lgan dazmol tagliklarini o'zi yasashi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Кузьмичев В.Е., Веселов В.В., Мельников Б.Н. Исследование процесса обработки швейных изделий паровыми активными средами// Известия ВУЗов. Технология легкой промышленности. – М.: 1982.
2. Метелёва О. В., Веселов В. В. Роль химии в процессах изготовления швейных изделий/ Российский химический журнал. – Иваново, 2002. – №1.
3. А.Н. Полилов, Н.А. Татусь. Экспериментальное обоснование критериев прочности волокнистых композитов, проявляющих направленный характер разрушения// Перм: ВестникПНИПУ. Механика. – 2012.